

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **S. P.**, zast. JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou se sídlem v Praze, Hybernská 9, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2004, č. j. 48 Az 91/2004 – 11,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Soudem ustanovené advokátce JUDr. Ireně Slavíkové **se p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů celkem ve výši 2558,50 Kč, které jí budou proplaceny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Praze, kterým byl zamítnut návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 10. 3. 2004 č. j. OAM-5748/VL-11-P11-2003. Tímto rozhodnutím žalovaný neudělil stěžovateli azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Krajský soud v Praze návrh stěžovatele na ustanovení advokáta zástupcem v řízení o žalobě zamítl, neboť stěžovatel nedoložil, že nemá dostatečné prostředky (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), není u něho proto splněn předpoklad, aby byl osvobozen od soudních poplatků. U stěžovatele tak nejsou splněny obě podmínky pro ustanovení zástupce soudem podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. V odůvodnění napadeného usnesení krajský soud konstatoval, že stěžovateli zaslal k doložení předpokladů pro osvobození od soudních poplatků formulář současně s upozorněním, že stěžovatel je povinen vyplněné potvrzení zaslat soudu zpět do 1 týdne od jeho doručení, jinak soud stěžovatelovu žádost zamítne.

Uvedené písemnosti byly dne 19. 4. 2004 stěžovateli odeslány na adresu v Praze 6, kterou stěžovatel v žalobě uvedl jako adresu pro doručování. Stěžovatel nebyl poštovní doručovatelkou zastížen, bylo mu oznámeno, že zásilka je uložena u pošty a do 6. 5. 2004 má možnost si ji vyzvednout. Dne 10. 5. 2004 byl zásilka soudu vrácena s odůvodněním, že stěžovatel si ji nevyžádal. Zásilka byla stěžovateli doručena dne 26. 4. 2004 uplynutím úložní doby. Stěžovatel tedy nedoložil soudu své majetkové poměry a tímto nesplnil předpoklad pro ustanovení advokáta.

Proti usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, ve které namítal, že s usnesením soudu nesouhlasí, protože se v průběhu azylového řízení několikrát změnil azylový zákon a stěžovatel s ohledem na špatnou znalost českého jazyka neměl možnost tyto změny prostudovat. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a žádá o ustanovení právního zástupce.

V řízení o kasační stížnosti krajský soud stěžovateli usnesením ze dne 24. 9. 2004 ustanovil zástupce, JUDr. Irenu Slavíkovou, advokátku se sídlem v Praze, Hybernská 9. Ustanovený zástupce kasační stížnost stěžovatele dne 12. 1. 2005 doplnil. V doplnění uvedl, že kasační stížnost je podávána pro zásadní nesouhlas s postupem Krajského soudu v Praze, který svým usnesením výrazně omezil práva stěžovatele na řádný průběh jednání před nezávislým soudem tím, že mu nezajistil rovné podmínky. Stěžovatel není právně vzdělán, není taktéž ani rámcově obeznámen s právním řádem ČR, natož, aby se mohl orientovat v poměrně složitém procesu azylového řízení. V průběhu řízení o azylu byl vícekrát novelizován a změněn zákon o azylu a pochopení smyslu tohoto zákona je nad síly stěžovatele. Rovněž pro nízkou úroveň znalosti českého jazyka nelze spravedlivě i s ohledem na mezinárodněprávní závazky ČR požadovat po stěžovateli, aby bez právní pomoci právního zástupce z řad advokátů účinně před soudem hájil svá práva.

Nejvyšší správní soud se musel nejprve zabývat tím, zda je kasační stížnost přípustná. Pouze přípustná kasační stížnost může být soudem projednána věcně.

Kasační stížnost směřující proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o advokáta je obecně přípustná. Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. je však možno kasační stížnost podat pouze z vymezených důvodů, přičemž důvod, o který se kasační stížnost opírá, musí stěžovatel v kasační stížnosti uvést (§ 106 s. ř. s.).

Důvody kasační stížnosti jsou uvedeny v § 103 odst. 1 s. ř. s. a směřují vůči postupu soudu: stěžovatel tak může napadat nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], popřípadě může tvrdit, že správní řízení trpělo takovými vadami, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a proto měl soud takové rozhodnutí zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], dále s. ř. s. považuje za důvody kasační stížnosti zmatečnost řízení před soudem [písm. c) citovaného ustanovení], vady soudního řízení, pokud mohly mít

za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé [písm. d) citovaného ustanovení] a konečně může být důvodem kasační stížnosti též tvrzená nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí žaloby nebo o zastavení řízení [písm. e) citovaného ustanovení].

V posuzované věci stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že se nemohl seznámit se změnami azylového zákona a to kvůli špatné znalosti českého jazyka. Takto uvedenou námitku nelze podřadit pod žádný důvod kasační stížnosti obsažený v § 103 odst. 1 s. ř. s. Navíc, pokud stěžovatel brojí proti rozhodnutí soudu o zamítnutí její žádosti o ustanovení advokáta zástupcem, je zákon o azylu v dané věci zcela bezpředmětný.

Stěžovatel dále tak v kasační stížnosti namítá, že napadeným usnesením krajský soud výrazně omezil práva stěžovatele na řádný průběh jednání a nezajistil mu rovné podmínky. Konkrétní pochybení postupu soudu však neuvedl. Ačkoliv stěžovatel výše uvedenou námitku nepodřadil pod zákonem stanovené důvody zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., z jejího obsahu je zřejmé, že stěžovatel uplatňuje kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatel nekonkretizoval v kasační stížnosti, ani následně v jejím doplnění, v čem krajský soud pochybil, když návrh stěžovatele na ustanovení právního zástupce zamítl. Proto Nejvyšší správní soud přezkoumal předchozí soudní řízení v obecné rovině. Při přezkumu toho, zda soudní řízení netrpělo vadami, které by byl způsobilé přivodit jeho nezákonnost, Nejvyšší správní soud vycházel z níže uvedených zákonných ustanovení.

Dle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. ve znění platném v době rozhodnutí soudu, navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

Dle ustanovení § 46 odst. 2 zákona č. 99/19663 Sb. občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), na jehož použití odkazuje ustanovení § 42 odst. 5 s. ř. s., nebyl-li adresát zastižen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručí se jiné dospělé osobě bydlící v témže bytě nebo v témže domě, působící v témže místě podnikání anebo zaměstnané na témže pracovišti, je-li ochotna obstarat odevzdání písemnosti. Není-li možno ani takto doručit, písemnost se uloží a adresát se vhodným způsobem vyzve, aby si písemnost vyzvedl. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do tří dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. věty první, účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků.

Z citace ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. plyne, že účastníku lze ustanovit usnesením zástupce tehdy, jestliže jsou splněny současně dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmu. Při posuzování zákonné podmínky - „je-li to třeba k ochraně jeho práv“ - lze jistě dospět k závěru, že ustanovení advokáta pro řízení o žalobě, pokud se stěžovatel dovolává ustanovení advokáta pro špatnou znalost českého jazyka a složitost úpravy obsažené v azylovém zákoně, by z hlediska ochrany jeho práv bylo namístě. V posuzované věci tedy ochrana práv stěžovatele vyžadovala ustanovení advokáta, a byla tak splněna jedna

z podmínek uvedených v ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. Současně však nutno konstatovat, že splnění pouze jedné z podmínek uvedených v § 35 odst. 7 s. ř. s. nepostačuje pro závěr o povinnosti soudu ustanovit advokáta v řízení o žalobě. Je totiž třeba, aby byla zároveň splněna další, v tomto ustanovení uvedená podmínka, tj. že jde o navrhovatele, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků. K tomu, aby mohla být tato podmínka posouzena, je třeba součinnosti účastníka, který musí doložit, že nemá dostatečné prostředky.

Jak vyplývá z výše uvedeného, stěžovatel tuto nezbytnou součinnost neposkytl, neboť na výzvu krajského soudu stran doložení skutečností rozhodných pro posouzení, zda splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve lhůtě soudem stanovené nereagoval. Výzva soudu k doložení majetkových a osobních poměrů ze dne 19. 4. 2004 byla stěžovateli doručena dne 26. 4. 2004 uplynutím 3-denní úložní doby. Stěžovatel ve lhůtě soudu své majetkové poměry nedoložil a tímto nesplnil předpoklad pro ustanovení advokáta.

Za této situace nelze než uzavřít, že v postupu Krajského soudu v Praze, ani v napadeném usnesení tohoto soudu, nebylo shledáno pochybení. Nejvyšší správní soud sdílí názor vyslovený v odůvodnění napadeného usnesení, že stěžovatel nedoložil, že nemá dostatečné prostředky. Nebylo tedy možno podmínku předpokladu pro osvobození od soudních poplatků přezkoumat, což ve svých důsledcích znamená, že předpoklady pro osvobození od soudních poplatků stěžovatel nesplnil a nelze mu podle dikce ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. ustanovit zástupce – advokáta pro řízení o žalobě.

V řízení o kasační stížnosti měl úspěch žalovaný a měl by proto ve smyslu § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. právo na náhradu nákladů o kasační stížnosti. Žalovaný jednak náhradu nákladů nežádal a jednak mu, podle obsahu spisu, prokazatelné náklady v tomto řízení nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak jak je ve výroku tohoto rozsudku uvedeno.

Stěžovateli ustanovil krajský soud pro řízení o kasační stížnosti zástupce advokáta podle ust. § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení v tomto případě odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát. Při určování výše odměny a náhrady hotových výdajů advokátovi vycházel Nejvyšší správní soud z vyhlášky č. 177/1996 Sb. Dospěl k závěru, že zástupkyni stěžovatele náleží odměna podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky, tedy za dva úkony právní služby po 1000 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky a § 7 této vyhlášky). Dále jí náleží náhrada hotových výdajů za dva úkony ve výši po 75 Kč (§ 13 odst. 1, 3 cit. vyhlášky). Vyúčtované náklady Nejvyšší správní soud zástupkyni stěžovatele přiznal, protože odpovídají obsahu spisu. Zástupkyně stěžovatele prokázala, že je registrována jako plátkyně daně z přidané hodnoty a výše této jí uplatněné daně je v souladu s ust. § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zák. č. 235/2004 Sb. Celkem tak zástupkyni stěžovatele náleží odměna a náhrada hodových výdajů ve výši 2150 Kč, zvýšená o DPH v sazbě 19% ve výši 408,50 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu